

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIAI

Gedimino pr. 53, LT- 01109 Vilnius

p. Algirdui Monkevičiui
Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministrui

DĖL PASIKEITUSIŲ MINIMALIŲ REIKALAVIMŲ Į AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ PIRMOSIOS PAKOPOS IR VIENTISŲJŲ STUDIJŲ VIETAS

Gerbiamas Ministre,

2020 m. vasario 4 d. Jūsų įsakymu Dėl Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2017 m. rugpjūčio 30 d. įsakymo Nr. V-661 „Dėl asmenų, pretenduojančių nuo 2019 metų į aukštųjų mokyklų pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų vietas, mokymosi rezultatų minimalių rodiklių patvirtinimo“ pakeitimo Nr. V-147 buvo panaikintas reikalavimas, kad asmuo pretenduojantis į valstybės finansuojamą vietą atitiktų rodiklį: „išlaikytų šių valstybinių brandos egzaminų įvertinimų aritmetinis vidurkis, kuris, suapvalintas iki sveiko skaičiaus, turi būti ne mažesnis negu 40, jeigu asmuo pretenduoja studijuoti universitete, ir ne mažesnis negu 25, jeigu asmuo pretenduoja studijuoti kolegijoje“. Toks sprendimas reiškia, kad iš esmės pretendentams į valstybės finansuojamą vietą aukštojo mokykloje reikės tiesiog išlaikyti tris valstybinius (lietuvių kalbos ir literatūros, užsienio kalbos bei matematikos) egzaminus minimaliu patenkinamu lygmeniu, vietoje anksčiau galiojusios tvarkos, kad minėti valstybiniai egzaminai turi būti ne tik išlaikyti, bet ir jų vidurkis turi atitikti numatytą vertę.

Taip pat Mokslo ir studijų įstatymo (toliau – MSI) 59 str. 6 dalis numato, kad Švietimo, mokslo ir sporto ministras tvirtina minimalius rodiklius, kurie „tvirtinami įvertinus Lietuvos universitetų rektorių konferencijos (konferencijų), Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos (konferencijų) siūlymus ir skelbiami **ne vėliau kaip prieš 2 metus** iki atitinkamų metų rugsėjo 1 dienos.“ Tačiau rodikliai 2020 m. stojimui į aukštąsias mokyklas buvo patvirtinti ir paskelbti Jūsų įsakymu 2020 m. vasario 4 d., t.y. likus mažiau negu 2 metams iki atitinkamų metų rugsėjo 1 d.

Minimalių reikalavimų į aukštąsias mokyklas patvirtinimas yra Švietimo, mokslo ir sporto ministro kompetencija, tačiau šis sprendimas ir su juo susijusios pasėkmės nebuvo pristatytos LR Seimo Švietimo ir mokslo komitetui, kaip Lietuvos aukštojo mokslo politiką formuojančiam dariniui. Taip pat šis sprendimas, turintis esminę įtaką Lietuvos aukštojo mokslo sistemai, buvo priimtas nacionalinio susitarimo dėl švietimo rengimo proceso metu, nederinant jo su opozicinėmis politinėmis partijomis.

Todėl norime Jūsų paklausti:

1. Ar šis sprendimas buvo derinamas ir suderintas su Lietuvos aukštojo mokslo bendruomene? Ar buvo įvertinti Lietuvos universitetų rektorių konferencijos (toliau – LURK) ir Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos (toliau – LKDK) siūlymai, kaip numatyta MSĮ 59 str. 6 dalyje? Jeigu taip, kokius siūlymus ir pastabas pateikė LURK ir LKDK dėl šio sprendimo?
2. Kodėl priėmėte įstatymą pažeidžiantį įsakymą, priimdamas ir paskelbdamas sprendimą pakeisti minimalius rodiklius likus mažiau negu 2 metams iki atitinkamų metų rugsėjo 1 d., kaip tai numato MSĮ 59 str. 6 dalis?
3. Koks šio sprendimo tikslas? Paaiškinkite, kokį tikslą universitetams kelia valstybė mažindama priėmimo reikalavimus? Kaip tai padės universitetams užimti aukštas pozicijas pasaulio reitinguose?
4. Ar buvo atliktas šio sprendimo poveikio vertinimas? Jeigu taip, kokios poveikio vertinimo išvados?
5. Ar manote, kad minimaliais rezultatais lietuvių kalbos ir literatūros, užsienio kalbos bei matematikos valstybinius brandos egzaminus išlaikę asmenys gali būti pasiruošę studijuoti aukštosiose mokyklose? Jeigu taip, kuo remiantis daroma ši prielaida?
6. Ar buvo analizuojama ir vertinama, kokį poveikį studijų ir mokslo kokybei turės galimas didesnis silpniau pasiruošusių studijoms asmenų skaičius universitetuose? Jeigu taip, tai kokios buvo šio vertinimo ir analizės išvados?
7. Ar, Jūsų manymu, dar labiau išaugęs silpniau pasirengusių studijoms universitetų ir kolegijų studentų skaičius nenulems didesnės aukštojo mokslo teikiamos kvalifikacijos devalvacijos?
8. Ar nemanote, kad užuot didinus aukštojo mokslo prieinamumą nebūtina pakankamai pasiruošusiems studijoms asmenims, vertingiau būtų skirti didesnę sumą vienai studijų vietai, kad būtų užtikrinta aukštesnė aukštojo mokslo kokybė ir parengiami geresni specialistai?
9. Ar įvertinote, kiek tokių pokyčių kaštus valstybės biudžetui ir jų poveikį studijų prieinamumui? Ar buvo vertinami alternatyvūs sprendimo būdai?
10. Lietuva yra viena iš pirmaujančių šalių pasaulyje pagal jaunų asmenų su aukštuoju išsilavinimu dalį, tuo pat metu matome, kad trečdalis aukštųjų mokyklų absolventų dirba darbą, kuriam nereikalingas aukštasis išsilavinimas. Finansavimas studijoms yra arti ES vidurkio, tačiau finansavimas vienam studentui yra vienas mažiausių. Ar Jūs nemanote, kad šis sprendimas gilins problemą kai į aukštąsias įstoja studijoms nepasirengę, baigia studijas ir negali realizuoti savęs darbo rinkoje, aukštosios mokyklos vietoj kokybės kėlimo toliau kovos dėl studentų skaičiaus?
11. Ar galėtumėte paneigti prielaidą, kad jog tai sumažins įstojusiųjų skaičių į kolegijas ir išaugins įstojusiųjų skaičių į universitetus? Ar buvo įvertintos šio sprendimo pasekmės kolegijų sektoriui? Ar buvo analizuota grėsmė, kad panaikinus kokybinius reikalavimus stoti į universitetus ir kolegijas, kai kurioms kolegijoms grėstų užsidarymas netekus studentų dėl srautų persiskirstymo? Pateikite įvardytų pasekmių ir grėsmių analizę.
12. Ar buvo vertinta, kokį efektą šis sprendimas turės atskiroms aukštosioms mokykloms? Ar galite pagrįstai paneigti prielaidą, kad šis sprendimas labiausiai didins įstojusiųjų skaičių į silpniausias mokyklas?
13. Prieš tapdamas švietimo, mokslo ir sporto ministru, Jūs keletą metų vadovavote Mykolo Romerio universitetui. Koks šio universiteto praeinamojo balo vidurkis į valstybės finansuojamas ir nefinansuojamas vietas 2019 m. stojimuose ir koks buvo į vieną studijų vietą aplikuojančių studentų vidurkis? Ar esate kalbėjęs su šio universiteto vadovybe apie stojimo minimalius rodiklius ir kitas stojimo į aukštąsias mokyklas sąlygas? Ar esate kalbėjęs apie stojimo minimalius rodiklius ir kitas

stojimo į aukštąsias mokyklas sąlygas su kitų universitetinių aukštųjų mokyklų vadovais arba jų atstovais?

14. Kaip vertinate situaciją, kad 2019 m. į aukštąsias mokyklas stoję asmenys šiuo metu valstybės finansuojamos vietos yra negavę ir moka už savo studijas, tačiau pagal pasikeitusius reikalavimus valstybės finansuojamą vietą dabar teoriškai būtų galėję gauti?

15. Ar buvo įvertinta, kiek studentų, įstosiujų 2019 m. į valstybės nefinansuojamas vietas, tenkintų pakeistus minimalius kriterijus 2020 m. stojimo metu?

16. Ar buvo daryta analizė, kokios būtų pasekmės, jeigu įstojusieji 2019 m. į valstybės nefinansuojamas vietas šiais metais stotų iš naujo į valstybės finansuojamas vietas? Kaip tokiu atveju būtų paveikta aukštųjų mokyklų finansinė padėtis ir studijuojančiųjų skaičiaus dinamika aukštosiose mokyklose?

17. Kodėl šis sprendimas buvo priimtas nederinant jo su LR Seimo Švietimo ir mokslo komitetu bei, turint omenyje šiuo metu rengiama nacionalinį susitarimą dėl švietimo, opozicinėmis politinėmis partijomis?

Pagarbiai

Lietuvos Respublikos Seimo nariai

Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė

Mantas Adomėnas

Edmundas Pupinis

Vytautas Juozapaitis

Viktorija Čmilytė-Nielsen

Aušrinė Armonaitė